

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETİMİNE YÖNELİK YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALAR ÜZERİNE BİR İNCELEME

*Bircan EYÜP**
*Serap UZUNER YURT***
*Miriam Zeliha STEBLER****

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Türk dili ve edebiyatı öğretimi ile ilgili yapılan akademik çalışmaların genel eğilimlerini ortaya koymaktır. Araştırma kapsamında çalışmaların konu alanları, yöntemleri, evren ve örneklemeleri ile araştırmalarda ulaşılan sonuçlar ve öneriler analiz edilmiştir. Araştırma, betimsel bir araştırma yaklaşımı olan tarama modelinde yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini, son on yılda (2000-2010) elektronik ortamda ulaşılabilen Türkiye adresli 20 hakemli dergideki makaleler oluşturmaktadır. Bunlar arasından konu ile ilgili olan 34 makale araştırma kapsamında analize tabi tutulmuştur.

Araştırma sonucunda incelenen makalelerin % 23.5'inin doğrudan Türk dili ve edebiyatı öğretimi ve eğitimiyle ilgili olduğu belirlenmiştir. Makalelerin % 88.2'sinde çalışma için kullanılan yöntemin belirtilmediği tespit edilmiştir. % 72.2'sinde herhangi bir örneklem seçimine gidilmediği görülmüştür. İlgili çalışmalarda en çok tercih edilen evren örneklem grubunun Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adayları olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak Türk dili ve edebiyatı öğretimine ilişkin yeterli sayıda çalışmanın olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle araştırmacıların bu alanla ilgili sorunları ele alacak, eksikleri giderebilecek çalışmalar yapmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk edebiyatı, edebiyat öğretimi, akademik yayın, hakemli dergi.

A RESEARCH ON THE ACADEMIC STUDIES ABOUT TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE TEACHING

ABSTRACT

The aim of this study is to reveal the general tendency of academic studies about Turkish Language and Literature teaching. In this study, the subject areas of the studies, their methods, universe and samples, and the obtained results and suggestions were analyzed. The study was done with screening model which is a descriptive research approach. The sample of the study consists of articles in 20 refereed journal of Turkey published in last 11 years (200-2010) and can be reached on

* Arş. Gör., KTÜ Fatih Eğitim Fak. Türkçe Eğitimi Böl. El-mek: bircaneyup@gmail.com

** Öğr. Gör., Erzincan Ü. Sağlık Hizmetleri MYO, El-mek: suzuner@erzincan.edu.tr

*** Öğr. Gör., Giresun Ü. Eğt. Fak. Türkçe Eğt. Böl. El-mek: meryemzeliha8@hotmail.com

internet. 34 of these articles related to the subject were analyzed in our study.

In the result of the study, it was concluded that 23.5% of the analyzed articles were directly about Turkish Language and Literature teaching and education. it was found in 88.2% of the articles that the method was not indicated. No sample was chosen in 72.2% of them. In the related studies the most preferred universe sample group was pre-service Turkish Language and Literature teachers. As a result of the study, it was found that the number of the studies about Turkish Language and Literature was not sufficient therefore, it was suggested to the researchers that they should do more studies to cope with the problems related to this area and fill the deficiency.

Key Words: Turkish literature, literature teaching, academic publications.

Giriş

Dil, insanlar arasında karşılıklı haberleşme aracı olarak kullanılan; duygu, düşünce ve isteklerin ses, şekil ve anlam bakımından her toplumun kendi değer yargılarına göre biçimlenmiş ortak kurallarının yardımı ile başkalarına aktarılmasını sağlayan, seslerden örülü çok yönlü ve gelişmiş bir sistemdir (Korkmaz, 2007: 67). Öğrencilerin bilgiye ulaşmalarında, çevreleriyle sağlıklı iletişim kurabilmelerinde, sosyalleşmelerinde, duygu ve düşüncelerini etkili anlatabilmelerinde dilin önemli bir yeri bulunmaktadır. Dili doğru ve düzgün kullanma doğuştan gelen bir yetenek değil, eğitimle elde edilen bir beceridir. Bu da ancak iyi bir ana dili eğitimiyle kazanılabilir. Ortaöğretimde ana dili eğitimi Türk Edebiyatı ve Dil ve Anlatım dersleri aracılığıyla yapılmaktadır.

Edebiyat malzemesi dil, kaynağı yaşantılar ve hayal gücü olan bir yaratıcılık, başka bir deyişle bir sanat dalıdır (Aytaç, 2000: 9). Edebiyat; olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatı, yazın olarak da ifade edilmektedir (TDK, 600). Güzel sanatların bir dalı olan edebiyatın insanlığın ilk dönemlerinden beri, her yerde ve zamanda varlığını sürdürmesi, bizlere onun insana özgü vazgeçilmez bir ihtiyacı karşıladığını düşündürmektedir (MEB, 2005).

Edebiyat eğitimi; estetik zevkin gelişmesi, kültürel değerleri somut olarak ifadesi ve yorumlanması, sürdürülen hayatın farklı bir dikkat ve duyarlılıkla dile getirilmesi bakımlarından son derece önemlidir (MEB, 2005). Bu nedenle edebiyat, sanatkarın dil malzemesiyle hayat verdiği estetik değere hâiz edebî metni, varoluş amacı doğrultusunda anlama/anlamlandırma, duyma/duyurma, sezme/sezdirme üzerinde odaklaşan bir tür sanat eğitimidir. Temel amacı da, öğrencinin yaratılışından getirdiği güzellik duygusunu ortaya çıkarmak, geliştirip zenginleştirmek ve terbiye etmektir. Genç beyin ve ruhlara, evrensel insan ruhunun son derece karmaşık duyarlılıklarını sezdirme, yüzyılların örsünde dövüle dövüle billurlaşmış millî zevki tattırmak, mensubu bulunduğu milletin hayatı ve kültürünü estetik bir çerçeve içinde tanıtmak, konuştuğu dilin incelikleri, güzellikleri ve zenginliklerini göstermek de edebiyat eğitiminin amaçlarındandır (Çetişli, 2006).

Yazınsal metinlerde her türlü dil kullanımını görmek olasıdır. Bir bakıma dil bilgisinin en iyi öğretilebileceği yer yazınsal metinlerdir denilebilir. Öğrenilen dilin ve kültürün en özgün ve farklı yanlarının görülebileceği kaynaklar olarak yazınsal metinler gösterilir. Her ne kadar (özellikle anlatı türü yazınsal metinlerde) kurmaca bir yapı söz konusu olsa da insanın düşünce sisteminin

Turkish Studies

gelişmesine önemli katkıları olduğu açıktır. Kısaca toplumsal belleğin gelişmesine ve zenginleşmesine yazın ve kültürel birikimi öğreten derslerin önemli katkıları olduğu açıktır (Günay, 2006).

Ortaöğretimde edebiyat eğitimi edebî metinler aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Edebî metin ise; herhangi bir duygu, düşünce, hayal, intiba ve olayın dil vasıtasıyla, ama edebîlik değerine hâiz bir biçimde ifadesinden oluşan “söz ve söylem bütünü”dür. Şair veya yazarın kaleminden çıkmış şiir, hikâye, roman, tiyatro metinleri gibi (Çetişli, 2006).

Edebiyat eğitimi kısaca, bu metinlerdeki sanat değerlerini sezmeyi, dilin metinde kazandığı anlamları kavramayı ve metni yorumlamayı sağlayacak becerileri kazandırmayı amaçlar. Bu eğitimin ilk ve önemli basamağı lise yıllarındaki edebiyat dersleridir. Edebiyat derslerinde öğrencilere, her yönüyle bireysel, ulusal, evrensel değer, zevk ve anlayışın edebî metinlerde nasıl inceleneceği ve değerlendirileceği hususunda beceriler kazandırılmalı; sanata özgü yaşantının özellikleri hissettirilmelidir. Öğrencilerin; her düzeydeki dil göstergelerinin nerede, niçin, nasıl ve neden kullanıldığını kavrayabilecek bir anlayışa ulaşmaları sağlanmalıdır.

Dünyamızın bilgi çağını yaşadığı bu dönemde eğitimin asıl amacı düşünen, anlayan, yorumlayıp yeni bilgi üreten, bilimsel düşünerek sorun çözen insanlar yetiştirmektir. Bilginin büyük bir hızla tükenerek yeniden üretildiği çağımızda, bireyin ve toplumun geleceği; bilgiye ulaşma, ulaştığı bilgiyi kullanma ve yeni bilgi üretme becerilerinin düzeyi kadar parlaktır. Bu becerilerin edinilmesi ve ömür boyu devam ettirilmesi ezberlemek yerine bilgi üretimine önem veren yenilikçi bir eğitim anlayışıyla mümkündür. Bu anlayışla Millî Eğitim Bakanlığı da, 2005-2006 öğretim yılından itibaren, öğrencilere, başta sanat metinleri olmak üzere, her türlü metni yapı, tema, dil, anlatım ve anlam bakımlarından çözümlene becerisi ve alışkanlığı kazandırmayı; güzel sanat eserinden anlayarak ve onunla bütünleşerek zevklerini geliştirmeyi amaçlayan Türk dili ve edebiyatı eğitim programını hazırlamıştır. Bu nedenle edebiyat alanında yapılan çalışmaların ve bu çalışmalardan elde edilen sonuçların yakından takip edilmesi gerekmektedir.

Ülkemizde, sadece Türk dili ve edebiyatı eğitim programında değil ilk ve ortaöğretim programlarında köklü değişiklikler yapılmıştır. Eğitimde meydana gelen bu değişimlerin etkisini belirlemeye yönelik çalışmalara baktığımızda ana dili eğitimine yönelik ilköğretim Türkçe alanında birçok araştırma göze çarpmaktadır. Fakat meslek liseleri dâhil bütün ortaöğretim kurumlarında zorunlu olan Türk dili ve edebiyatı dersi ile ilgili yapılmış bilimsel çalışmaların azlığı dikkat çekicidir. Bu nedenle Türk dili ve edebiyatı eğitimi alanında farklı niteliklerde, gelecek çalışmalara yön verecek araştırmalar büyük önem arz etmektedir. Bu alanda yapılan çalışmaları inceleyen araştırmalar sınırlı da olsa mevcuttur. Gücüeter (2002) 1950-2000 yılları arasında yayımlanan çeşitli dergilerdeki Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı öğretimi ile ilgili makaleleri incelemiştir. Çalışma Türk Dili ve Edebiyatı müfredat programları ve ders kitapları üzerine görüşler bildiren makalelerin incelenmesinden oluşmaktadır. Bu tarz çalışmalar konuyla ilgilenen araştırmacıların alanda yapılmış çalışmaları görmeleri açısından son derece önemlidir. Ayrıca bu çalışmalar alandaki eksiklikleri ve bu doğrultuda nelere gereksinim duyulduğunu belirlemeye de yardımcı olması sebebiyle dikkate değerdir.

Araştırmanın amacı, Türkiye’de Türk dili ve edebiyatı öğretimine ilişkin yapılan akademik çalışmaların hangi alanlarda olduğunu, yöntemlerini, evren ve örneklemelerini, araştırmalarda ulaşılan sonuçları ve önerileri tespit etmektir.

YÖNTEM

Araştırma, betimsel bir araştırma yaklaşımı olan tarama modelinde yapılmıştır. Bu araştırma ile Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili yapılan araştırmaların yayım yılları, konu, yöntem,

evren-örneklem, sonuç ve öneriler açısından durum analizi yapılmaya çalışıldığından betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Tarama modeli, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2009: 77).

Evren-Örneklem

Araştırma örneklemini, son on bir yılda (2000-2010) elektronik ortamda ulaşılabilen Türkiye adresli 20 hakemli dergideki makaleler oluşturmaktadır. Araştırmada 2000-2010 tarihleri arasında arşivine internet aracılığı ile ulaşılabilen 20 derginin 403 sayısında yer alan 7473 makale incelenmiştir.

Araştırmada incelenen makalelerin dergilere göre dağılımı Tablo 1’ de gösterilmektedir.

Tablo 1: Araştırmada incelenen makalelerin dergilere göre dağılımı

	Derginin Adı	Dergi Sayısı	Taranan makale	Bulunan makale	%
1	Millî Eğitim	41	857	22	64.7
2	Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	24	573	1	2.9
3	İnönü Üniversitesi Dergisi	14	125	0	0
4	Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	22	270	1	2.9
5	Eğitim ve Bilim	17	189	0	0
6	İlköğretim-online.org.tr	22	317	0	0
7	Kastamonu Eğitim Dergisi	12	348	1	2.9
8	Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	22	636	0	0
9	Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	16	274	0	0
10	Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi	21	250	1	2.9
11	Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi	31	730	1	2.9
12	Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi	31	588	1	2.9
13	Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	36	256	1	2.9
14	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	14	102	1	2.9
15	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	7	28	1	2.9
16	Turkish Studies	21	1289	2	5.9
17	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	3	27	0	0
18	Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	22	287	0	0
19	Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	15	245	1	2.9
20	Eğitimde Kuram ve Uygulama	12	82	0	0
	TOPLAM	403	7473	34	100

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/1 Winter 2012

Örneklemele ilgili bilgiler Tablo 1’de verilmiştir. Tablo incelendiğinde, Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili en çok çalışmaya yer veren derginin Millî Eğitim olduğu ortaya çıkmıştır. Taranan dergilerden tespit edilen bu alanla ilgili yapılan çalışmaların % 65.7’si Millî Eğitim dergisinde yayınlanmıştır. Bu dergiyi Turkish Studies takip etmektedir. Turkish Studies dergisinde yayınlanan çalışmaların toplamı % 5.9’dur. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Kastamonu Eğitim Dergisi, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi ve Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisinde bulunan araştırmaların oranları % 2.8’dir.

Örneklem içerisinde yer alan diğer 8 dergide (İnönü Üniversitesi Dergisi, Eğitim ve Bilim, İlköğretim-online.org.tr, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Eğitimde Kuram ve Uygulama) Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

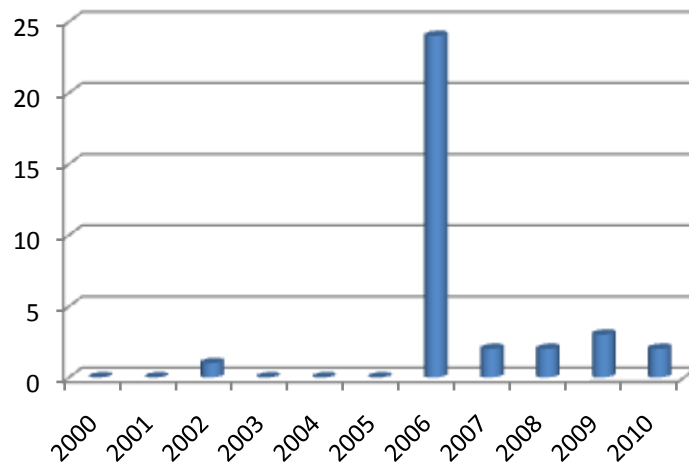
Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler, makale yazarları tarafından internette arşivine ulaşılabilen 20 dergideki araştırmalar taranarak toplanmıştır. Toplanan araştırmalar ortaöğretim ve üniversite sürecindeki Türk dili ve edebiyatı öğretimi ile üniversitelerdeki Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adaylarının eğitimi esas alan konuları içermektedir. Taranan dergilerde tespit edilen makaleler yayım yılları, konu, yöntem, evren-örneklem, sonuç ve öneriler bakımından incelenmiştir. Verilerin analizinde frekans ve yüzde değerlerinden yararlanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, 2000-2010 yılları arasında elektronik ortamda paylaşılan 20 hakemli dergide yayımlanan araştırmalar içerisinde Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili olduğu tespit edilen 34 araştırmaya ait bulgulara yer verilmiştir. Bu 34 araştırmanın yayım yılları, konu, yöntem, evren-örneklem, sonuç ve önerileriyle ilgili bulgular yer almaktadır.

Grafik 1: 2000-2010 Yılları Arası Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimine İlgili Yapılmış Olan Yayınların Analizi

Turkish Studies

Grafik 1 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili yapılan çalışmaların belli bir düzenlilik taşımadığı görülmektedir. Belirlenen dergiler içerisinde 2000-2010 yılları arasında 2000, 2001, 2003, 2004 ve 2005 yıllarında yapılmış herhangi bir akademik çalışma bulunamamıştır. 2002 yılında bir çalışma; 2007, 2008 ve 2010 yıllarında ise ikişer çalışma tespit edilmiştir. 2009 yılında üç çalışma yapıldığı belirlenmiştir. En fazla çalışmanın ise 2006 yılında yapıldığı görülmektedir. 2006 yılı içerisinde Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili toplam 24 çalışma yapılmıştır. 2006 yılında en fazla çalışmaya yer ayrılmasının sebebi bu yıl içerisinde Millî Eğitim dergisinin Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimiyle ilgili özel bir sayı çıkarmış olmasıdır.

Tablo 2: Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimiyle İlgili Yapılan Çalışmaların Konu Bakımından Analizi

Çalışmalarda Ele Alınan Konular	Yapılan Çalışmaların Sayısal Verileri	
	f	%
Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi-Öğretimi	8	23.5
Edebiyat Eğitiminin Kişisel Becerilere Katkısı	6	17.6
Divan Edebiyatı Öğretimi	5	14.7
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Adayları	4	11.8
Ders Kitapları	2	5.9
Kompozisyon Eğitimi	2	5.9
Türk Dili ve Edebiyatı Ders İçerikleri	2	5.9
Edebi Tür - Edebi Metin	2	5.9
Türk Dili ve Edebiyatı Programı	1	2.9
Edebiyat Öğretiminde Yöntem - Teknik	1	2.9
Dilbilim Öğretimi	1	2.9
TOPLAM	34	100

Tablo 2 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili birbirinden farklı konularda çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu alanla ilgili en çok Türk dili ve edebiyatı eğitimi-öğretimi ve edebiyat eğitiminin kişisel becerilere olan katkısı konularında çalışmalar yapıldığı belirlenmiştir. Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili yapılan çalışmaların % 23.5'i doğrudan Türk dili ve edebiyatı öğretimi ve eğitimiyle ilgili konulardır. Araştırmacılar, Türkiye'de ve İngiltere'de yapılan edebiyat eğitiminin karşılaştırması (Çetin, Uzun, 2010), Nurullah Ataç'ın dil ve edebiyat eğitimi ile öğretmenlik mesleğine yönelik düşünceleri (Çılgın, 2006), Cumhuriyetin ilânından günümüze Türkçe ve edebiyat öğretiminin ortaöğretimdeki tarihi gelişimi (Dursunoğlu, 2006), Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı eğitimi-öğretimi çerçevesinde Millî Eğitim Şuralarının değerlendirilmesi (Kolaç,

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/1 Winter 2012

2008), edebiyat ve sanat eğitiminde ulusallığın önemi (Behramoğlu, 2007), Türk dili ve edebiyatı öğretimindeki sorunlara Batı üniversiteleri temelinde çözüm önerileri (Coşkun, 2006), liselerdeki yazın eğitimine yeni bir yaklaşım geliştirme (Günay, 2006) ve edebiyat eğitimi: Hermeneutik bir yaklaşım (Taşdelen, 2006) konuları üzerinde çalışmışlardır.

Tarama sonucu elde edilen çalışmaların % 17.6'sı ise edebiyat eğitiminin kişisel becerilere olan katkısı konularıyla ilgilidir. Araştırmacıların, Türk dili ve edebiyatı öğretmeleri için diksiyonun bir lüks mü yoksa bir ihtiyaç mı olduğu (Saraç, 2009), düşünme becerilerini geliştirici dil ve edebiyat ortamları (Aslan, 2010), Türkçe ve edebiyat eğitiminin kişisel kelime hazinesine katkısı (Demir, 2006), sözlü iletişim becerisini kazandırmada Türk dili ve edebiyatı eğitiminin rolü (Saraç, 2006a) ve lise öğrencilerinin okuma hızı ve anlama düzeylerine etkisi (Coşkun, 2006) konularında çalışma yaptıkları tespit edilmiştir.

Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili yapılan çalışmaların % 14.7'si divan edebiyatı öğretimine yönelik yapılmıştır. Yapılan çalışmalarda araştırmacılar, divan edebiyatı eğitimi ve öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara önerilebilecek çözüm yolları (İspirli, Gülbahçe, 2009), liselerde yapılan divan edebiyatı (Bilkan, 2006), gazel merkezli klâsik nazım şekillerinin öğretimi (Çeltik, 2006), aruz ve aruz eğitimine yönelik uygulama önerileri (Şimşek, 2006) ve divan edebiyatı öğretiminde karşılaşılan sıkıntılar ve zihniyet problemi (Aydemir, 2006) konularını ele almışlardır.

Türk dili ve edebiyatı öğretimine yönelik yapılan çalışmalarda öğretmen adayları üzerinde de durulmuştur. Yapılan çalışmaların % 11.8'i Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adaylarıyla ilgilidir. Çalışmalarda Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adaylarının, fen-edebiyat fakültelerinde karşılaştıkları problemler (Saraç, 2006b), başarı grafiğinde mezun oldukları ortaöğretim kurumlarının rolü (Turhan, 2007), alan bilgileri ve alan eğitimi derslerine yönelik değerlendirmeleri (Saraç, 2006c) ve soru sorma becerileri (Aydemir, Çiftçi, 2008) ele alınmıştır.

Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili yapılan çalışmaların bir kısmı da ders kitapları (% 5.9), kompozisyon eğitimi (% 5.9), Türk dili ve edebiyatı ders içerikleri (% 5.9) ve edebi türler ve metinler (% 5.9) üzerinde durmuştur. Ders kitaplarıyla ilgili yapılan çalışmalarda halk edebiyatı konularının edebiyat ders kitaplarında ele alınışına dönük bazı tespitler ve önerilerde bulunulması (Aça, 2006) ile Türkiye'deki ortaöğretim edebiyat ders kitaplarının edebiyat eğitimi açısından değerlendirilmesi (Çalışkan, 2006) konuları ele alınmıştır. Kompozisyon eğitimine yönelik yapılan çalışmalarda araştırmacılar, edebiyat ve kompozisyon eğitiminde karşılaşılan sorunlar (Ayyıldız, Bozkurt, 2006) ve ortaöğretimdeki kompozisyon öğretiminin analizi (Karageçi, 2006) üzerinde durmuşlardır. Türk dili ve edebiyatı ders içerikleriyle ilgili yapılan araştırmalarda bilgi toplumu oluşturmada Türk edebiyatı derslerinin içeriği (Büyükkantarcıoğlu, 2006) ve edebiyat derslerinin içeriğinin değiştirilmesi konusunda çıkan tartışmalar (Aydoğan, 2002) üzerinde çalışmışlardır. Edebî türler ve edebî metinlerle ilgili yapılan çalışmalarda araştırmacılar, edebiyat eğitiminde edebî türlerden yararlanma (Aytaş, 2006) ve edebiyat eğitiminde edebî metnin yeri ve anlamı (Çetişli, 2006) üzerinde durmuşlardır.

Ayrıca bu alanla ilgili yapılan çalışmaların bir kısmında da Türk dili ve edebiyatı programı (% 2.9), edebiyat öğretiminde yöntem ve teknikler (% 2.9) ile dil bilim öğretimi (% 2.9) konularına yer verilmiştir. Türk dili ve edebiyatı programıyla ilgili yapılan çalışmada Türk dili ve edebiyatı eğitim programlarına yönelik Varlık dergisinde çıkan yazılar (Demiral, 2006) ele alınmıştır. Edebiyat öğretiminde yöntem ve teknikler konusuna yönelik yapılan çalışmada edebiyat eğitiminde amaçlar ve bu amaçlara yönelik yöntem, teknik ve örnek uygulamalar (Güzel, 2006) üzerinde durulmuştur. Dil bilim öğretimiyle ilgili yapılan çalışmada ise Türk dili edebiyatı ve Türkçe öğretmenlerinin yetiştirilmesi sürecinde dil bilim ve Türkçe öğretimi (Börekçi, 2009) ele alınmıştır.

Turkish Studies

Tablo 3: Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimiyle İlgili Yapılan Çalışmaların Kullanılan Yöntem Bakımından Analizi

Yöntemin Adı	Kullanılma Sıklığı	
	f	%
Tarama modeli	2	5.9
Alan araştırması	2	5.9
Yöntemi belirtilmemiş	30	88.2
TOPLAM	34	100

Tablo 3'e bakıldığında Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili yapılan çalışmaların % 88.2'sinde çalışma için kullanılan yöntem belirtilmemiştir. Kullanılan yöntemin belirtildiği çalışmaların % 5.9'u tarama modelinde, % 5.9'u alan araştırması olarak yapılmıştır. Eğitim alanında yapılan bu çalışmaların sadece 4'ünde kullanılan yöntem belirtilirken diğer 30 çalışmanın herhangi bir yöntem belirtilmeden yapılmış olması dikkat çekici bir bulgudur.

Tablo 4: Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimiyle İlgili Yapılan Çalışmaların Seçtikleri Örneklem Bakımından Analizi

Örneklem	Kullanım Sıklığı	
	f	%
Lisans programı	1	2.8
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Adayları	5	13.9
Türk dili ve edebiyatı öğretmeni	2	5.6
Sınav kâğıtları	1	2.8
Lise öğrencileri	1	2.8
Evren örneklem belirtilmemiş	26	72.2
TOPLAM*	36	100

*Bu tablodaki toplamın hesaplanması makale sayısına göre değildir. Evren örneklem grubu olan çalışmalarda bulunan farklı örneklem gruplarının her biri 1 puan üzerinden değerlendirilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili yapılan çalışmaların % 72.2'sinde herhangi bir örneklem seçimine gidilmediği görülmektedir. İlgili çalışmalarda en çok tercih edilen evren örneklem grubunun Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adayları olduğu belirlenmiştir. Çalışmaların % 13.9'unun evren örneklem grubunu oluşturmaktadırlar (Ayyıldız, Bozkurt, 2006; Saraç, 2006c; Saraç, 2006d; Turhan, 2007; Aydemir, Çiftçi, 2008). Çalışmaların %

Turkish Studies

5.6'sının evren örneklem grubunu Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri oluşturmaktadır (Ayyıldız, Bozkurt, 2006; İspirli, Gülbahçe, 2009). Çalışmalarda tercih edilen diğer evren örneklemeler ise % 2.8 oranında lisans programları (Saraç, 2009), % 2.8 oranında sınav kağıtları (İspirli, Gülbahçe, 2009) ve % 2.8 oranında lise öğrencileridir (Coşkun, 2006).

Yayımların Sonuçlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde, 2000-2010 yılları arasında elektronik ortamda paylaşılan 20 hakemli dergide yayımlanan araştırmalar içerisinde Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili olduğu tespit edilen 34 araştırmaya ait sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

İncelenen 34 makalenin 30'unda sonuç, 12'sinde ise öneriler bölümü yer almaktadır. Hem sonuç hem de öneriler bölümü olan toplam 12 makale bulunmaktadır. 4 makalede ise ne sonuç ne de öneriler bölümüne yer verilmiştir. Yapılan çalışmaların genelinde sonuç bölümüne yer verilirken öneriler bölümünün daha az yer aldığı ya da sonuç başlığı altında kısaca birkaç öneriye yer verildiği tespit edilmiştir.

Çalışma kapsamında incelenen 34 yayının genel sonuçlarını şu şekilde sıralamamız mümkündür:

1- Araştırmalarda, Türkiye'de ve İngiltere'de yapılan edebiyat öğretimi karşılaştırılmış ve edebiyat öğretiminde farklılıkların olduğu,

2- Türk dili ve edebiyatı dersi kapsamında öğretmenlerin öğrencileri öncelikle dili düşünerek kullanmaya alıştırmaları gerektiği ve bu konuda da dilbilgisi derslerinin yol göstermesi gerektiği,

3- Cumhuriyetin ilânından günümüze modern eğitim anlayışına cevap veremeyen öğretim programları Türkçe ve edebiyat öğretimi olumsuz yönde etkilediği, ancak yine de Türkçe ve edebiyat öğretiminde önemli aşamalar kaydedildiği,

4- Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı eğitimi-öğretimi çerçevesinde Millî Eğitim Şuralarının değerlendirilmesi sonucunda; Türkçe öğretiminin şura gündemlerinde iki alt başlık ve %3,13'lük oranla ikinci ve on ikinci şuraların gündemlerinde yer aldığı, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi/Öğretimine şura gündemlerinde yer verilmediği, aynı kapsamda şura görüşmeleri ve şura kararları incelendiğinde dokuz şurada bu konulara yer verildiği,

5- Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği programlarından yetişmekte olan öğretmen adaylarının %40'nın diksiyon dersi görmediği,

6- Dil ve edebiyat öğretmenleri öğretimin en önemli aracı olan metinden yararlanarak amaçlanan davranışların kazandırılmasına hizmet edecek eğitim durumlarının nasıl hazırlanmasının öğretilmesi gerektiği,

7- Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adaylarının, fen-edebiyat fakültelerinde karşılaştıkları problemler 3.5 yıllık eğitimleri sırasında gördükleri derslerin genelde uzman yetiştirmeye yönelik olması, liseye yönelik derslerin azlığından kendilerini alan bilgisi açısından yetersiz hissetmeleri, derslerin ezbere yönelik işlenmesi ve edebi bir zevk vermekten uzak olması şikayetçi oldukları,

8- Türk Dili ve Edebiyatı eğitimine daha ortaöğretim düzeyinde başlayan öğrencinin, yararlanabileceği çağdaş teknolojik olanaklar çerçevesinde daha başarılı olacağı,

9- Öğretmen adaylarının, hızlı okuma teknikleri, vücut dili, yazı sanatı gibi bazı dersleri hiç görmedikleri; diksiyon, bilgisayar, drama gibi mesleki açıdan çok önemli olan dersleri de görenlerin sayısının az olduğu,

10- Edebiyat derslerinin içeriğinin değişmesi, öğretiminde kullanılacak yöntemler ders saatleri ve uygulama olanakları, hâlen önemli bir sorun olduğu,

Turkish Studies

11- Edebiyat eğitimi, ciddi bir bilgi birikimi ve metotlu metin çözümleme tecrübesinin yanında üstün pedagojik formasyonu olan bir sanat eğitimi olduğu,

12-“Ders kitabı” onayı alan kitaplarda da birtakım hatalar ve eksikliklerin bulunduğu,

13- Kompozisyon öğretiminin edebiyat öğretimiyle çok sıkı bir ilişki içinde olduğunu, müstakil bir şekilde ele alınarak ve yeni yaklaşım/metotlarla yeniden yapılandırılması gerekliliği,

14- Öğretim ortamlarında, sadece edebî türün ne olduğu ile ilgili değerlendirmelerden çok, o türle ilgili, yazılı veya sözlü uygulama yapabilmeye yeterliliğini sağlamanın esas olduğu,

15- Kişisel kelime serveti konusunda gelişmekte olan ülkelerin bile çok gerisinde kaldığı,

16- Divan edebiyatı öğretiminde çok fazla sorunla karşılaşıldığı ve bu sorunları gidermek adına yeni çözüm önerileri getirilmesi gerektiği,

17- Edebiyat kitaplarının güncellenmesi gerektiği,

18- Aruz kalıpları ezberletmek yerine, aruzun ritmini kulaktan duyurma yönteminin uygulanabileceği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmacılar çalışmalarında elde edilen sonuçlardan hareketle edebiyat öğretimiyle ilgili çeşitli önerilere de yer vermiştir. Bu önerileri şu şekilde sıralayabiliriz:

1- Edebiyat öğretimine ilköğretim öğretmenliği lisans programı gibi standart getirilmesi gerektiği,

2- Uygulamaya önem verilmesi gerektiği,

3- Türk Dili ve Edebiyatı öğretiminin Türkçe Eğitimi ile aynı çatı altında yapılandırılması ve dilbilimle örtüştürülmesi gerektiği,

4- Öğretmen adaylarının diksiyon dersi almaları gerektiği,

5- Çağdaş edebiyat ve sanatımızın evrensel değerlerinin tanıtılıp öğretilmesinin önemi,

6- Eleştirel düşüncenin geliştirilmesi gerektiği,

7- Sesli alıştırma ile aruzun ritminin sezdirilebileceği,

8- Yeni Türk dili ve edebiyatı programlarında edebiyat eğitiminin -edebiyat tarihçiliği eğitiminin ötesinde- öğrencilerimizin yaşamlarına yön vermede kullanacakları temel bir yeterlilik eğitimi şeklinde ve kültürel birikimden faydalanmayı temel alan bir anlayışla düzenlenmesi gerektiği,

9- Edebiyat eğitiminde öncelik, “öğretim”e değil, “eğitim”e verilmeli; estetik yaklaşım içinde ve çağdaş çözümleme yöntemleri çerçevesinde “metin” merkezli bir eğitim önerileri çalışmalarda dile getirilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, 2000-2010 yılları arasında elektronik ortamda paylaşılan 20 hakemli dergide Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili olduğu tespit edilen 34 araştırma yayımı yılları, konu, yöntem, evren-örneklem, sonuç ve öneriler açısından incelenmiştir.

Çalışmada, 2000-2010 yılları arasında en çok makalenin Millî Eğitim dergisinde yayınlandığı belirlenmiştir. En fazla çalışmanın ise 2006 yılında yapıldığı görülmektedir. 2006 yılı içerisinde Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili toplam 24 çalışma yapılmıştır. 2006 yılı içerisinde Millî Eğitim dergisinin Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili özel bir sayı çıkarmış olması da çalışmaların bu yıl içerisinde yoğunlaşmasında önemli bir etkiye sahiptir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/1 Winter 2012

Çalışmada, bu alandaki araştırmalarda en çok ele alınan konunun Türk dili ve edebiyatı eğitimi-öğretimi olduğu belirlenmiştir. Bunu edebiyat eğitiminin kişisel becerilere olan katkısı izlemiştir. Yeni hazırlanan programın kişisel becerileri geliştirmeye yönelik hedeflerinin yoğunluğu bu yönde yapılan çalışmaların daha fazla olması gerektiğini açıklamaktadır. Çünkü ortaöğretimde dört yıl boyunca okutulan Türk Edebiyatı dersiyle; özel uzmanlık alanı istemeyen her türlü metni, yazıldığı dönemin zihniyetiyle ilişkilendirerek anlayıp değerlendirebilen; başta sanat metinleri olmak üzere, yine her türlü metni yapı, tema, dil ve anlatım, anlam ve gelenek bakımlarından inceleyip çözümlen ve yorumlayabilen; benzer ve farklı metinleri birbiriyle karşılaştırıp bunlardan sonuçlar çıkarabilen öğrenciler yetiştirilmek istenmiş, öğrencilere edebî metinler aracılığıyla estetik zevk kazandırmak hedeflenmiş, Türkçenin doğru ve güzel kullanıldığı metinlerin zevkine varan ve onları metotlu biçimde anlayıp yorumlayabilen öğrencilerin, kendilerini ifadeye güçlük çekmeyecekleri düşünülmüştür (MEB, 2005).

Çalışmada, Türk dili ve edebiyatı programı (% 2.9), edebiyat öğretiminde yöntem ve teknikler (% 2.9) ile dil bilim öğretimi (% 2.9) konularında az sayıda araştırmanın yapıldığı ortaya çıkmıştır. 2005 yılında Türk dili ve edebiyatı ders programının yenilenmiş olmasına rağmen program ve beraberinde getirmiş olduğu yeni yöntem ve teknikler hususunda fazla çalışmanın olmaması dikkat çekicidir. Gelecek çalışmalarda bu durumun göz önünde bulundurulmasının alandaki eksikleri kapatması açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili yapılan çalışmaların % 88.2'sinde çalışma için kullanılan yöntem belirtilmemiştir. Kullanılan yöntemin belirtildiği çalışmaların % 5.9'u tarama modelinde, % 5.9'u alan araştırması olarak yapılmıştır. Türk dili ve edebiyatı öğretimiyle ilgili yapılan çalışmaların % 72.2'sinde herhangi bir örneklem seçimine gidilmediği görülmektedir. Örneklem belirtilen çalışmalarda ise en çok tercih edilen evren örneklem grubunun Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adayları olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adayları araştırmacılar için kolay ulaşılabilir bir örneklem grubudur. Fakat Türk dili ve edebiyatı öğretiminin birinci derecede muhatabı olan lise öğrencilerinin % 2.8 oranında tercih edilmesi olumsuz bir sonuç olarak görülmektedir.

Sonuç olarak, araştırmadan elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

*Ortaöğretimde ana dil eğitimi 'Türk Edebiyatı' ve 'Dil ve Anlatım' dersleriyle gerçekleştirilmektedir. Bu alanla ilgili yeterince araştırma yapılmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle araştırmacıların bu alanla ilgili sorunları ele alacak, eksikleri giderebilecek çalışmalar yapmaları önerilmektedir.

*Çok geniş bir alan olmasına rağmen konu seçiminin sınırlı sayıda olduğu görülmüş, bu nedenle hiç ele alınmamış konularda da çeşitli araştırmalar yapılabilir.

*Türk dili ve edebiyatı öğretimine yönelik yapılan çalışmaların eğilimlerini belirlemek için diğer eğitim dergileri de incelenebilir.

*Araştırmacıların bilimsel araştırma yöntemleriyle ilgili daha fazla bilgi sahibi olmaları ve bu yöntemlere çalışmalarında yer vermeleri gerekebilir.

*Özellikle eğitimin çeşitli alanlarıyla ilgili deneysel çalışmalar yapılırken bu alanla ilgili hiçbir deneysel çalışmanın olmadığı görülmüştür. Araştırmacıların çeşitli deneysel çalışmalar yaparak nasıl daha iyi bir Türk Dili ve Edebiyatı öğretimi yapılabileceğine cevaplar aramaları tavsiye edilir.

*Çalışmalar değişik örneklem gruplarıyla yürütülmeli, sadece öğretmen adayları ile değil ortaöğretim öğrencileri de tercih edilmelidir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/1 Winter 2012

KAYNAKÇA

- AÇA, Mustafa (2006). Halk Edebiyatı (Sözlü Edebiyat) Konularının Edebiyat Dersi Kitaplarında Ele Alınışına Dönük Bazı Tespit Ve Öneriler. *Millî Eğitim*, 169, 337-353.
- ASLAN, Canan (2010). Düşünme Becerilerini Geliştirici Dil ve Edebiyat Öğretimi Ortamları -Bir Eğitim Durumu Örneği-. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (24), 127-152.
- AYDEMİR, Yaşar (2006). Divan Edebiyatı Öğretiminde Karşılaşılan Sıkıntılar ve Zihniyet Problemi. *Millî Eğitim*, 169, 134-141.
- AYDEMİR, Yaşar ve ÇİFTÇİ, Ömer (2008). Edebiyat Öğretmeni Adaylarının Soru Sorma Becerileri Üzerine Bir Araştırma (Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 103-115.
- AYDOĞAN, Bedri (2002). Edebiyat Derslerinin İçeriğinin Değiştirilmesi Konusunda Çıkan Tartışmalar. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (10), 76-99.
- AYTAŞ, Gıyasettin (2006). Edebî Türlerden Yararlanma. *Millî Eğitim*, 169, 261-276.
- AYYILDIZ, Mustafa ve BOZKURT, Ümit (2006). Edebiyat ve Kompozisyon Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar (Alan Araştırması-Van Örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4 (1), 45-5.
- BEHRAMOĞLU, Ataol (2007). Edebiyat ve Sanat Eğitiminde Ulusallık. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (14), 16-21.
- BİLKAN, Ali Fuat (2006). Liselere Divan Edebiyatı Öğretimi. *Millî Eğitim*, 169, 142-153.
- BÖREKÇİ, Muhsine (2009). Türk Dili Edebiyatı ve Türkçe Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi Sürecinde Dilbilim ve Türkçe Öğretimi. *Turkish Studies*, 4 (3), 419-429.
- BÜYÜKKANTARCIOĞLU, Nalan (2006). Bilgi Toplumu Oluşturma Bağlamında Türk Edebiyatı Dersleri Üzerine Düşünceler. *Millî Eğitim*, 169, 119-132.
- COŞKUN, Eyyup (2006). Lise Öğrencilerinin Okuma Hızı ve Anlama Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Millî Eğitim*, 172, 29-39.
- COŞKUN, Menderes (2006). Türk Dili Ve Edebiyatı Öğretimindeki Sorunlara Batı Üniversiteleri Temelinde Çözüm Önerileri. *Millî Eğitim*, 169, 57-74.
- ÇALIŞKAN, Nihal (2006). Türkiye'deki Ortaöğretim Edebiyat Ders Kitapları Üzerine Edebiyat Eğitimi Açısından Bir Değerlendirme. *Millî Eğitim*, 169, 355-364.
- ÇELTİK, Halil (2006). Gazel Merkezli Klasik Nazım Şekillerinin Öğretimi. *Millî Eğitim*, 169, 175-183.
- ÇETİN, İsmet ve UZUN, Yasemin (2010). Türkiye'de ve İngiltere'de Edebiyat Öğretimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30 (2), 397-412.
- ÇETİŞLİ, İsmail (2006). Edebiyat Eğitimi"nde "Edebî Metin"in Yeri ve Anlamı. *Millî Eğitim*, 169, 75-84.
- ÇILGIN, Alev Sinar (2006). Nurullah Ataç'ın Dil-Edebiyat Eğitimi ve Öğretmenlik Mesleğine Eleştirel Bakışı. *Millî Eğitim*, 169.
- DEMİR, Celal (2006). Türkçe/ Edebiyat Eğitimi ve Kişisel Kelime Serveti. *Millî Eğitim*, 169, 207-225.

- DEMİRAL, Hilmi (2006). Türk Dili ve Edebiyatı Eğitim Programlarına Yönelik Varlık Dergisinde Çıkan Yazılar. *Millî Eğitim*, 169.
- DURSUNOĞLU, Halit (2006). Cumhuriyetin İlanından Günümüze Türkçe ve Edebiyat Öğretiminin Ortaöğretimdeki Tarihi Gelişimi. *Millî Eğitim*, 169, 227-246.
- GÜCÜYETER, Bahadır (2002). 1950-2000 Yılları Arasında Yayımlanan Çeşitli Dergilerdeki Türkçe ve Türk Dili Edebiyatı Öğretimi ile İlgili Makalelerin İncelenip Değerlendirilmesi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- GÜNAY, V. Doğan (2006). Liselerdeki Yazın eğitime Yeni Bir Yaklaşım. *Millî Eğitim*, 169, 8-17.
- GÜZEL, Abdurrahman (2006). Edebiyat Eğitiminde Amaçlar ve Bu Amaçlara Yönelik Yöntem Teknik ve Örnek Uygulamalar. *Millî Eğitim*, 169, 85-106.
- İSPİRLİ, Serhan Alkan ve GÜLBAHÇE, Arzu (2009). Gençlerimiz Ve Divan Edebiyatı Öğretimi- Erzurum İli Örneği-. *Turkish Studies*, 4 (2), 621-638.
- KARAGEÇİ, Mehmet Nuri (2006). Edebiyat Öğretimi-Kompozisyon Öğretimi Açısından Ortaöğretim Kurumlarındaki Kompozisyon Öğretiminin Analizi. *Millî Eğitim*, 169.
- KARASAR Niyazi (2009). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- KOLAÇ, Emine (2008). Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi- Öğretimi Çerçevesinde Millî Eğitim Şuvalarının Değerlendirilmesi. *Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1 (5), 416-440.
- KORKMAZ Zeynep (2007). **Grammer Terimleri Sözlüğü**, TDK Yayınları, Ankara.
- MEB (2005). **Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu**, MEB Basım Evi, Ankara.
- SARAÇ, Cemal (2006a). Sözlü İletişim Becerileri Açısından Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi. *Millî Eğitim*, 169, 106-118.
- SARAÇ, Cemal (2006b). Türk Dili Ve Edebiyatı Öğretmeni Adaylarının Fen-Edebiyat Fakültelerinde Karşılaştıkları Problemler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14 (2), 349-358.
- SARAÇ, Cemal (2006c). Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Alan Bilgilerine ve Alan Eğitimi Derslerine Yönelik Değerlendirmeleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 24, 145-161.
- SARAÇ, Cemal (2009). Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenleri İçin Diksiyon Dersi Lüks mü İhtiyaç mı?. *Millî Eğitim*, 182, 86-95.
- ŞİMŞEK, Tacettin (2006). Aruz Ve Aruz Eğitime Yönelik Uygulama Önerileri. *Millî Eğitim*, 169.
- TAŞDELEN, Vefa (2006). Edebiyat Eğitimi: Hermeneutik Bir Yaklaşım. *Millî Eğitim*, 169, 42-55.
- TURHAN, Vedat Nuri (2007). Türk Dili ve Edebiyatı Alan Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Başarı Grafiğinde Mezun Oldukları Ortaöğretim Kurumlarının Rolü. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 33, 313-321.
- UÇAN, Hilmi (2006). Edebiyat Eğitimi, Estetik Bir Hazzın Edinimi, Okumanın Alışkanlığa Dönüştürülmesi ve Yazınsal Kuramlar. *Millî Eğitim*, 169, 25-41.